९३

इ. वि. का. राजवाडे संशोधन मंडळ धुळें.

—: हस्त लिखित ग्रंथ संग्रह :—

ग्रंथ क्रमांक ७६ (७६)

ग्रंथ नाम रुक्मिणी विलास.

विषय मराठी काव्य.

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

મહેરબાન સાહેબ.

વિનતિ કે [illegible]જીની નાનાનુ [illegible] વર્ષશાખ વદ ૫ વા૦ મંગળ, ને રોજ સાંજના [illegible] વાગતાં નિરધાર્યું છે તે ઉપર આપ કુટુંબ [illegible] વહેલા પધારી મંડપ ની શોભા વધારશો- [illegible] વિષ્ણુપંત નરશુંભના ઘરમાં—

રાવસાહેબ ગોપાળરાવ હરી દેશમુખ.

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

अथरुक्मिणीविलासप्रारंभः करुनिनमन देवारुक्मिणीनायकातें निज
पदहरिदेजोकीर्तिच्यागायकातें स्मरतपदतयांचेत्याचियालोकलीळा कपि
नहरितिगातांवर्णितांज्याकलीळा १ चिद्विलासततचिन्मयजे वियोग
श्रीरुक्मिणीसनकधिहरीसीवियोग मीयास्तवप्रियमापरमारमोते मा
रमा निअहंकृतशिवेंमीपणातें २ कुमारीसीकीप्रीतिअज्ञानराहे अहंकार
हाज्यातअज्ञानराहे नजेपाहेंजननिर्गुणीआपणाते म्हणेंहसकांहेशि
वेमीपणातें ३ म्हणउनीरवीजविताीरुक्मिणीतेहरीता परमकरुणति
च्यामीपणात्याहरीतो कथीलेप्रीतीतेजेवर्णिलेश्रीशुकानें मनिधरुनि
पाहावेंसज्जनीहेशुकानें ४ बोलरखालबकूभागवताचे श्रीशुकापरम
भागवताचे पापतापहरयारसमात्रा त्याचियाकथीनमीरसमात्रा
५ श्रीरुक्मिणीचीबहुगाडवाणी ग्रंथासैतथेंनकरीनवाणी कीहृद्यजे

" Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

रु
१

शब्द अगाधवांचे वेदलंतेवर्णिलमाधवाचे ६ हाप्रेमसंवादसुखीसुज्ञांणा
करीतसेनामहीतेन्विज्ञाणा आतांशुकाचार्यपरीक्षीतितें सांगेकथाधन्य
करीक्षीतिते ७ पलंगावरीरुक्मिणीच्यासुसेजे बसेंहृसतेंत्याससेवितसे
जें उभीसुंदरीढाळीतिचामरातें मनोजशिवेंमीपणापामरातें ८ कर
मुद्यावळयासहचाळीतां चवरमाधवनीवरिढाळितां ध्वनिउठेचरणी
मृदुभुषणी हृदयलग्नसिंचि यदुभुषणी ९ हरिवेरेंचवरेंसीजेधवां
हसनाचें दिसतिसखरवस्त्रीकंपकांहीस्तनाचे चळतिकुचयुगाचाकुंकु
मेरत्नहार स्फुरतिचपदरासीआडसाचविहार १० वरीसाजतेमेख
ळातिसमाजी ध्वनिउठतिक्षुद्रघंटासमाजी असींसविंतेसन्नीधुश्रीप
तिते पाहातोस्मराचास्वयेंबापतितें ११ चढकडुनिदीआननशोभले पद
करवाळुनिशोभतसेभलें श्रवणिचेनगशोभतीदोकडें करुनिचाचरके

" Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

शाह्रीवांकुडे १२ गळसरीदुसरीनधरीगळां प्रतिभवीनपतिह्नरीवेगळा
अवरेंतअवतीर्णजइपती स्वअनुरूपपरस्परदंपती १३ कसीअसीस
अह्मंमतिवाटते नरकजन्ममृतीसहीवाटते म्हणउनिक्षिजउनितिते
हरी निपुणह्लक्षअह्लतितेहरी १४ वरांवेंतराजेनिजसमतुवांराजत
नये नयेआंम्हाऐसाकविद पीवरुवीसुविनये दिल्हेंबापेंभावेंत्यजु
नि।बरवेंतेह्नीतिपति पतिकेल्यान्याचकुळपतिसमुद्रातळपति १५
घालीतिनपतियेउनिघाले यानिमित्तजळधितनिघाले शत्रुत्यासीन
पदीनवरीति ऐसीयासिनवऱ्यानवरीत १६ लज्जियलेअजिहीस्वनपास
ना करिलत्याचीह्निकोणउपासना प्रगटगोष्टिहीजेजनीहोकसी कळतंतु
वकलीसअह्लाकसी १७ जाच्यामनातिलअगम्यचिपंथवाटे जेलोकिका
समनचालतिलोकवाटे ऐसाचीयाकुळसुताबसतिलपाटी दुःखाचीया

"Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

रु ③
२

निघतिदाटुनिस्याकपाटी १८ आंम्हिंअकिंचनहीदेतरीगोष्टीसाची आं
म्हासीआवडबरूजनतीतसाची आंम्हीस्वयेंप्रियहीत्याचीअकिंचनातें
आह्मासीआमसीनसेवकसेव्यगातें १९ ऐश्वर्यवंतवयआकृतिह्निसमा
न स्वार्थार्थहोतिलपरस्परत्यासमान मैत्रीविवाहनघडेअधमोत्तमाते
तुंभाळलीसीन्रपनंदीनिकायमाते २० येथेंसुजांणपणजाणतुझेंबु
डालें कीदिर्घदृष्टीगततेंअवघेंउडालें ज्यालानसलगुणतोपतिकायकें
ला ज्याकारणेंजनअकिंचनवेभुकेला २१ अटनकरोतभिक्षाभक्षणें
ज्यासीमाजी गगनवसनवासासुत्रहीयासमाजी अगुणपणजयाचे
ऐशियास्वादलागे तुजन्रपतिसुतेतोकायसादीदुलागे २२ आतांतरी
क्षत्रीयतुंभलागे वरीजयाच्यातुजलोभलागे जेणेंतुलासाधितिलोकदे
नी आंम्हीव्रथाकायबरूवदोनी २३ आंम्हिंनआंणुजरीतुजलागिहे

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(3B)

दविताआननतुजलागे चैद्यादीरायांतवअग्रजाला म्याजिकिंतांपौरुषउ
ग्रजाला २४ तरीउदासीनपणीनकामी नरीकधिस्त्रीधनपुत्रकामी पु
र्णस्वलाभेअसताउगेही देहीजगीहीजसीजोतिगेही २५ हेयानिमित्यव
देंगदपुर्वजाला कीमीप्रीयापतिसहीतिसगर्वजाला नांहीवियोगम्ह
णउनिअसीअहंता राहेउगाहरुनितभवभावहंता २६ जालीअसेपरी
सतांचअनाथवाणी वाचीनसेजिसकधिअसीनाथवाणी त्रैलोक्यनाथ
पतिहाप्रियआपणातें त्यागावयातिसगमकरीतोपणातें २७ सुकम्ह
णेंम्रवलीनयनांबुजी धुकधुकीमनकपहदांबुजी स्वपवनेनिजबिंबफळा
धरा •करुनिसुष्कपदंउकरीधरा २८ कुचसुकुंकुमचर्चितचांगलें न
यनिबिंदुपडोवरीलागलें गिरीयुगीअतसीकळीकाजळे स्तनतटीतसीवा
हतिकाजळें २९ नयनिहोउनिशोकपयोधर स्त्रवतिलक्षनिअद्रिपयोध

The Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai, Joint project of

रु
३

र चपळवीजगमेचमनास्किं। सुखसकंपचळेमणीनासीकीं। ३० हस्तिताबा
ष्यतिचामिरवेगळा नरनज्यासशिवेहरीवेगळा भुकम्हणेंअसुखासनअं
तरें उपजतांस्वतनुसतिअंतरें ३१ दाटुनिकंठपडलावदनासमुद्रा शोकें
भरेंजगजसेभरितेसमुद्रा घेउनिचामरखुडासहमुद्रिकांही भाइंपडेउ
रीनुरेतनुमाजिकांही ३२ पडेकळीजैसीमहाचंडवातें असेंदेखतांयेह्ल
पामाधवांतें उडीशीघ्रटाकीपलंगावरूनी। धरीउतरीयांबरासावरूनी ३३
उचलीलीचक्रुहस्तीश्रीस्वयेंश्री धणीनें पुसीनयनजळातेंत्यातयेकाकरानें
कुचयुगळीहरिचेंगुंतलेदोन्हीपाणी। सहृढधरिचतुर्थेंपोटिसीचक्रपाणी।
३४ उदासीनकाळत्रयीत्यासतिचे करीबंधनप्रेमतेंत्यासतिचे समाधान
आतांहृषीकेशवाचे करीआयकाशब्दतेकेशवाचे ३५ म्हणेंहरीरूक्मि
णीलामहाहा अनर्थकांमांडियलामहाहा निर्दोषिआंम्हिंपरिगेविलागे हा

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(५A)

दोषआंम्हावरी ठेविलागे ३६ मजविणनसुखाचातुजतो हे तुकांही समज
ततुम्ही यायापाहतोको तुकाही निजवचनविनोदें बोलीलातुजलागे नक
खे ळतगतियाचीं देहातुजलागे ३७ जसेनिरसेतासनेतितयाचे तुवांयोग्य
अर्थानुसंधानयाचे वदावें असेंशब्दहीबोलीलोकी तुम्हीहोयविख्यातटी
कात्रिलाकी ३८ वेदमीतुम्हेंबोलतेंआयकावा तुवांटाकीली हेम्हतप्रायका
या विनोदार्थतोसाचचित्तांनभावी तुवांमानिलांवाम्हणेकेवभारी ३९ तुवां
याविनोदार्थरितिखीजावें रवव्याव्यर्थअर्थासवर्णितजावें पाहावेंसुखप्रेम
कोपप्रभावें तुम्हतधवांबोलीलोयाचभावें ४० नयनशरधनुष्येंभोवयाच
च्याप्रतापें श्रवणवम्हियेतिताबुडकोपतापें अधरथरथरीतिरस्कव
र्णस्वभावें असीसतुजपाहावेंबोलीलोयाचभावें ४१ प्रियासीदृथाहोस
नेतिचगेही ग्रहस्ताजनालाभहोतन्विगेही विनोदेंअशांजाअवोकाळजा

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

रु०
४ (5)

ति करीतोसुखोदुःखिताकाळजातो ४२ अलभ्यलाभशातक्रतुतें जोवाट
लानेणातवक्रतुतें देजांणतिज्याअतिधीठभारी भाडेम्हणेनेणसिकेठभा
री ४३ बोधिअसासांत्वनदक्षतोतें म्हणेम्हकाचार्यपरीक्षीतितें टाकिप्रीया
त्यागभयासदेवी बोलेलतेआइकिजेयदेवी ४४ लक्ष्मीअपांगेमुखलक्षजी
चे सप्रेमकोपेंमनउल्लजीचे [illegible]नयनेंचिपाहे टाकुनीचिंताक
ळतांह्लपाहे ४५ श्रीरुक्मिणीम्हणे[illegible]पुरुषोत्तमोतें कीजीनसाम्यमजतु
जम्हणोनीमातें जेबोलीलासिरु[illegible]सीसाची येतेजडाससमताक
सीचिद्रसाची ४६ संत्तानुभुती[illegible]एवमिरु मीतोगुणप्रकृतिया
करीतांप्रसोरु तुंचित्समुद्रअजिमीलटिकातरंगा हेतोनकेंअन्तजा
णसीअंतरंगा ४७ दीसेकेंवीमीतत्त्वकाशाविनाही अजीवस्त्रतंतुविना
जेविनांही स्वयेंब्रम्हतुमीतुम्हीस्वैरमाया जगीजन्मलोतेचीदायेरमाया ४८

(5R)

तुजहीजननजनाधीपसोरे सेवितातिपसरूनिपसारा नीचकेविम्हणवितेवंदे
हा देम्हणेंम्हणिअनंतवदेहा ४९ म्हणउनिम्हणतेंअज्ञिकेसवा गणितिआ
त्मपणेंजितकेसवा अबुद्ध इछुनिभाग्यन्तपासना करीतिमाझिचिकीम्यउ
पासना ५० मृगजळामृगधांवतिवापुढें श्रमतितोजळसाचचिसांपडे
तसीमनिअन्नतामतवासना फळदतुविंटथामदुपासना ५१ रजतशु
क्तिवरीलतयास्तव श्रमतितेणतिजसुखवास्तव असुखतेसुखमानुनिवा
सना धरितितेकरीतिमदुपासना ५२ तनुसमीम्हणुनीअभीमानिति वि
ख षयदुःहीजेसुखमानिति धरुनितदृढदुःखवासना करीतिअज्ञअसेंमदु
पासना ५३ भजतिकेवळतेतुजकेशवा नअभिमानितियातितकेशवा
मृगजळासमभाग्यन्तपासना गणितिज्यासचिदर्कपोउसना ५४ तुंत
सेवितिसुज्ञसवेंत्तमातें असेंअज्ञतुमागतिवित्तमातें स्वयेंयोग्यतुंयेरिती

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai.

रु
५ (6)

श्रीनिवासा असें मी पदें श्लाघ्यमानुनिवासा ५५ असमता मज तुज असे ख
री परी असें वदली तुझी वैखरी शरण केवि भयें वरूणालया तदपि उत्तर
घे करूणालया ५६ लोकीं नियामक गुणत्रय जे विराजे रज्जु फणीतहरीत्या
त असा विराजे सर्पासदोरनदीसे अतिच्याउ साच त्यासे म्हणें निसिगुणा प्र
तितुं तसाच ५७ याराज याचि च भिनोजरीदेसवाणी जिम्हा पिसी तरी गमेल
चिमंदवाणी कीं ते तुवां पळउनि हरिले सिमाते बोलेल दे स्फूटपुढें पुरूषोत्त
माते ५८ व्यापिले जगपदें त्रिविक्रमा भेटयान म्हणें वउरूक्रमा हान्वि
अर्थसकळा परी खरा रूक्मिणी दिन विह्वळ सशे खरा ५९ भिउनियां या
चि खळान्न पाळा या सागरी कोण म्हणेल याला मनी समुद्री वसतोसी देवा
गुणासी जाणे भिसि देवदेवा ६० बळादयासवें देषहो दिजसाची तुझा भा
वहे गोष्टिहो होयसाची बळी रूक्मीया दुर्भराचीच सेना खराद्वेषत्यासी तया

जेदीसेना ६१ म्हणसी। दाकियेलेस्वनपासना तरिजयां तव पादउपासना
नपपदत्यजिलेचितिहो। असें भरतअंगगयादो। कितिअसें ६२ ज्याच्या मना
तो। लअगाधरीती। नलोकमार्गासिकधिधरीती। आंम्ही। असें देवदत्तासिमा
तें वंदेनंतेहो। पुरुषोत्तमातें ६३ जेसेवितिरसतुझा पदसारसाचा त्याचा
कळेनकधिमार्गविचारसाचा जेआत्मयाप्रीयतमातुज आयत्यातें ध्याति
हिपादपद्मुजांणतिकायत्यातें ६४ तुझा अगम्यपथहेन अपूर्वकाही कांजे
अगम्यनिगमाविधिपूर्वकाही। निर्मुनी पाळुनिजगानिमिषेंहरीतो। कृतानि
केंकरूनिकेवळसंहरीतो ६५ तुझा अलोकीककथामृतगातिजेणें जेलो
किकासअजिद्दांणतिलोकजेणे। एझाचिदी। तुझी नकेचिअलोककरीति आ
श्चर्यकोणजनयेयविषइंकरीति ६६ मी। निःकिंचनआंणिरवी। प्रियहो। मिनिःकिं
चनाचारवरा तेनिःष्किंचनहोजनप्रीयमला तेश्याचियाझेरवरा हेमातेंवदलें

रु
६

तिअर्थतुमच्यानिष्किंचनत्विअसा कोज्यापासुनीयांन किंचीदपिकिंजेतेतूंम्ही
जीअसा ६७ नकेंचिज्यापासुनिकर्मकांही तयाअकर्त्याअजआदीकांही
तुझिप्रियप्रीततुतेंतयांची जगांतपुजाहतनुकृयाची ६८ दारीद्रनिष्कंचन
शब्दाची तयासीहेगोष्टीकसीवदावी तुझाप्रियातुंप्रियज्यासदेवी जे
पूज्यलोकांसकळासदेवा ६९ बहुधनाढ्यमत्लाभजतीचना म्हणुनिमी
प्रीयसुरूअकिंचना जरिअसेम्हणसीसुखदायका धनतयाकितिजीयदु
नायका ७० कुबेरासमद्रव्यतोबाळवना धनाच्यामदेंमानज्याचीळवेना
धनाध्यक्षतेआढ्यतानांमकाजो घडत्यासहोतेसुधाजेविकांजी ७१ पद
ग्निधनदाच्याकोटिवाअंशकांही मदतरीनअसाजोत्याकुबेरासदीकां
ही असीतविभवज्यालागर्वत्यालादीसेना तजन्विभजतसेहोश्रीविरिच्या
दीसेना ७२ तयातुजाप्रेमविलासदेवा जीबोलिजेआढ्यजयासदेवा द

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

रिङ्जोतोतुजलाभजेना पाषांणसत्संगजळीभीजेना १३ धनगजरथतुझे
सर्वसर्वोत्तमातें नकळतममतेनेदेखतांवित्तमातें तुजशरणनयेतांदुर्ज
नाअंतकाळा गिळिविषयविषाच्यायामंदेंभ्रांतकाळा १४ नभजनीमज
आढयअसोखरी तुझिविकेनघडेहरिवैखरी जगिनदंतरभावनसाव
री अमृतअर्थकळीप्रदर्शवरी १५ विवाहमैत्रीबरवीसमासी घडुनये
तेअधमोत्तमासी भावार्थयाश्रीपतिभारतीचा देउनिबोलेपरिहारसा
चा १६ तुंराजकंन्यापरिउग्रसेना मीसेविताजेविषमग्रसेना बाह्यार्थला
व्यर्थजळोजळाला डोळापुंन्हाआणितेजळाला १७ अतिश्रेष्टतातुजस
वेत्तिमोतें उणीमीजरीसेवितिमत्तमांत खरेहेतरीयोग्यहोतेवराया अ
जिआयकावेंबरेदेवराया १८ जरीनिपटदरीद्रीजोनलाहेचिकांजी तरी
अमृतमिळाल्यात्यासतोडिलकांजी तसीबहुतउणीमीलभ्यजालासीमो

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

रु०

१ तें म्हणउनिवरीलेम्यातुजसर्वोत्तमातें ७९ निजतनुनरत्नाउनिसार्थकीं करी
तसेंभजतापुरुषार्थकीं सकळपौरुषदेहतुझाखरा कवणतुजसमप्रभु
शेखरा ८० साधुनयेचितरिपुजीपुरुषार्थकांही तुझेंसुरवनसुरातअ
नादीकांही जोतोकरीलपुरुषार्थअसोप्रसीद्धी तेकांमलाउचितदेतव
पादसीद्धी ८१ फळचकुपुरुषार्थितुनिजानंदसारा तरिसकळफळात्मा
तुचिकिंसर्वसारा म्हणउनिसुखसमस्तत्यागुनिवासुदेवा उचितचिवरी
लेम्यातुजजीदेवदेवा ८२ सबोधिटाकुनिसमयतुतें जेसेवितिसाधुसम
यतुतें तुंस्वामितेसेवकसक्रीयासी संबंधऐसाउचितप्रीयासी ८३ मिथुन
सुखरतातेंतुंचिआनंदसाचा मृगमृगजळमानीस्वादसत्यारसाचा पिउ
नीसलीलमुढध्यातिमिथ्याचपांणी गृहसुखनिरतातेंदुरीतुंचक्रपांणी
८४ म्हणुनिटाकुनिसर्वयउत्तमा भजतिनिचपणेंतुजउत्तमा उचितअर्पि

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

8A

यज्ञीतनुहेतुतें जरीउणीसुखदेवरीजेतुते ८५ आतांस्वयेंनवरीजेमज।
निर्विकारी कींश्लाघ्यसामानितिमजाजनजे भिकारी तेंतोयतीस्यजितिरा
ज्यसमग्रसारे भक्षुनिभेक्षचरितेतुजगातिसारे ८६ राज्यादिकेंटाकुनिनि
र्विकारी त्वदर्थहोतातिअसेंभिकारी राज्यांतदुःखेंसुखतुजमाजी म्हणौ
नितुंश्लाघ्यतयासमाजी ८७ निष्कामकायवरिलापतिनिर्विकारी कींश्ला
घ्यमानितिजयाजनहोभिकारी तुझेंसुजाणपणयाकरीतांबुडाले जेदुरी
दृष्टिपणतेम्हणसीउडाले ८८ आंणीखआपणवृथागुंणहीनसाचा तोवा
टलातुजकसाप्रियमानसाचा तेणेंनिदमजन्चिजेउचळुनिघाली माळा
नदुष्टितिविदुरतिचीनिघाली ८९ वदसीयेरितितुयदुनायका परिसतेंवि
षइंसुखदायका अजिवृथाम्हणीजेनकरीक्रीया सहजज्यासनइंद्रीयविक्रि
या ९० जरीतुंनहोसीहषीकादीसेना तयातुजवांचुनिकांहीदीसेना वृथाज्या

" Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

विनाइंद्रीयादीकसारे मीयाआत्मयाव्यर्थहोसीकसारे ९१ स्फूरसीआत्मप
णेंचिनिरंजना परमतोप्रियतुंसकळाजना तुजनिमित्यसमस्तहीआवडी
जनयदर्थधनादीकसांवडी ९२ विषयभोगजयाप्रतिबिंबतो तवचिदंब्रा
जळाप्रतिबिंबतो तुजभजेलतऽपरमागति म्हणुनिसंततुतेंगतिमागति
९३ निरसुनिभजत्याच्यास्याजलामिंपणातें परमकरुणऐकोदेंसीतुंआ
पणातें म्हणुनिभजतितुतेंटाकुनिपुत्रदारा कळतवरियलेम्यातुजऐसाउ
दारा ९४ नकेंनेणतिजीनकेंअल्पदृष्टी नकेंदानहीमाझियाजीअदृष्टी बहु
दुरआंणिखहीबुद्धिजाते निर्वंधीतसेनाथपादांबुजातें ९५ तुझाभोवरीयीपा
सुनिकाळजाला तयापाहतांकांपयेकाळजाला शरीरेंपदेंब्रम्हपर्यंतनाना
गिळिकायपांराजयाच्यातनाना ९६ टाकुनिसर्वतुजरीघतराविचारें म्यायि
रितिवरीयलेनकुबुद्धिचारें अज्ञानआंणिअविचारअदीर्घदृष्टी तुझें

"Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

पदस्मरतित्यासतयेअदृष्टी ९७ वाकांतयाभावतुझाअसाच कीअर्थदु
जाअजीहोयसाच स्थापेलअज्ञानचितुजमाजी तेआयकावेंकरूनिक्षमा
जी ९८ श्राइंस्वनेचिपळउनिनृपाधमातें सिंहेमृगातुनिजसेहरीलेचि
मातें तोसागरीभिउनित्यासीम्हणेंदडाली जोहेवदेलमतिमंदम्हणोंजडा
ला ९९ आंणीकयेकमनउाढतुज्ञानसोसी मकोधउन्नरवदेनअसीअसा
सी कीजोकरीतिरहीनावरीतिलमातें त्यापावतिलबहुतेकबहुश्रमातें
१०० आईकूजीजवळधिकंकणज्याक्षीतेंचे एकाधिपत्यनिरूपफवरक्ष
तिचे टाकुनिहीश्रमतिकायअनिवनातें जाउनिसेउनितुतेंजगजीवनातें
१ आंणीकयेकमजजेअजिबोलीलासी चित्तासीतोबहुसखालकुबोलसा
सी कीस्तत्रियर्षभवरीअसुणीभलागे आत्मानुरूपतुजन्यावरीलोभसा
गे २ तुझेंकथामृतनिघेलजिच्यामुकानी जेवर्णिलेअजीशुकादिपिका

"Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

रू
९ श्रुकानी तेतुजराकुनिवरीलननस्वरातें मिंतोतुझेंचिवरीलितुजईस्वरातें ३
मरणशीळअसेजरिकामिनी तुझीकथापरीसदीनयामिनि त्यजुनितुज
असासवरीनते तुझीचमीतरीकायवरीनते ४ अजपरमअनादीश्रीत
दंगेजनादी अजसकळजनादीश्रीतंदंगेजनादी निगमवदतिऐसेंसर्वही
त्याचवरूनी तुजनिजअनुरूपाधन्यजालेवरूनी ५ इहपरत्रतुवांनिज
कामना पुरवितास्मतिकुस्मीतकामना उभयसौख्यतुझापदपंकजी बुड
वणारचिआंणिखपंकजी ६ आत्मानुरूपवरीलेचिजरीमलागे तुझेंमज
प्रीयनरूपननामलागे पालागीजाणम्हणतीम्हणसीवराया रायातयांतस
रीआइकदेवराया ७ तुजनकेंकिमपीप्रियहेखरे जरीअसेत्यजिलेसुरसे
खरे चरणहोनतुझेंमजलागती शरणत्याप्रियतेमजलागती ८ स्वशरणा
वरीतुंप्रियत्विप्रिया वचनमाळतयापीहीअप्रीया भयकरीतरीहोमजलाग

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

10B

ति पदतुझें प्रियजेमजलागति ९ भजतित्यासअनुग्रहतुंकरी करीसीजीगु
णाहाभयहेहरी शरणमीम्हणउनितुझापदा हरितेतेभवसंकटआपदा १०
अमृतहीभवसीधुजसारवरा नभजतांतुजजोसुरसेखरा शरणमीजरीये
नविनोदहा करीलयेघडीशून्यदीशादाहा ११ आतांहरीनृपतिजेमजबोलि
लासी तेतोसहोतपतिजेअतिदुष्टलासी कांतिजिच्यातुझीकथानपडेक
दापी दुःखीजितांचमरतांचयमलोकदापी १२ तुझाकथामंडविगिंचिसभे
सदेवी सन्मानयुक्तधरिजेतिमनिसदेवी कांनिजिच्यापडतित्याजगदेकसा
रा वोपीलतेपरीसतांनृपलोकसारा १३ स्त्रीयाचेतेदेवानृपतिखरकीं
बैलकुतरे अलाकोणहीबोकेवधितिधनराज्यार्थसुतरे नवोढाच्यालाताख
रपुरुषसोसुनरमती वृषस्कंधीघेस्वनरअवमानार्हकुमती १४ स्त्रीजोअ
सेंतोंभितिपाळवर्णि कंदाळलीतसमसुवर्णवर्णि बोकारबाणामुखभावदा

A joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

१० (11) वी जेंजेवदेगोष्टीहोनेवदावी १५ करुनिअंगुळीभंगारमाधवा म्हणतेतेन्रप
तेअजिमाधवा शवजितांचअशाचरमापती बहूतवोगळत्याम्हणतिप
ती १६ श्मश्रुरोमनखकेसआंतडी आंतमासकफपित्तआंतडी मुत्रसबु
डमळास्विाहती त्यासिसुंदरपणेंम्हणिपाहाति १७ मृगजळपुरुषाचादेह
नानाविकारी रविकरसमयात श्रीपति याप्रकारी कुळवधुजरीपातिव्र
त्यमार्गेन्विपाहे भवजळधितरेतेसर्व तुझीकृपाहे १८ तुझापदाब्जमकरं
दकथारसाचा ढुंगेलजेतिसनिमासु विचारसाचा गइंपडेमगभजेअज्ञि
सापतितें मीभोगतेतुजतयाचरमापतितें १९ सुधामानुनियांपितीये
ककाजे सुधापानकर्ताशिवेत्यासीकांजी तसिटाकुनिमिंजयामंगळाला
नपाल्लातयाकांभजेवेगळाला २० हेउत्तरेसकळयुक्तीन्विजेविश्वाली दुखें
भडाग्नीसमतेंअवघीविझाली तोमीउदासम्हणउनिअगाधवाचा आंणीस्र

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "Joint project

११०

तीसमनतोमधुमाधवाचा २१ यागोष्टीनेसर्वहीतेउडाले चिंतार्णवीचित्तमहा
बुडाले तोभुमीदेखेशरणागतिची ध्यानिहरीच्याकरुणागतिची २२
एकाविणेंइतररक्षकसानवाटे येतेथवांचशरणागतिनिगवोट अे
सीअनन्यगुरुभक्तीउपासनांही देहसत्यासीचघडेइतरासीनां
ही २३ दातासुरद्रुमनमागतियासनांही न प्रार्थिताहरिनदेखउ
पासनांही तेहीधल्यावरीजरीबहुतीगुरुदास प्रेमेंचरक्षीतअसेंशरणस्वदा
स्य स २४ जेआवडीसज्जुनियांपदसंपदाची प्रितिचमागतिसदाहरिच्यापदाची
तेत्यासदेसुरतरूमगतेस्वदास स्वामीनसोडीचकदापीजरीउदास २५ हाउ
दासपरियाचिउपाई लभ्ययास्तवशिरप्रियपाई वेउनिम्हणतसेमृदुवाणी
प्रीतिदेनकरीतांअजीवाणी २६ देप्रेमयाचतुझियाचरणांबुज्यासें माथांसदा
शिवधरिशिवअंबुज्याचे कीतुउदाससहवासतुझाकराया आणीकयेत्नहरी

रु
११ (12)

मेजगदेकराया २७ कांताजनासमकळाकुनिथोरवाटे तुतोनचालसीअसे
रितिचोरवाटे यालागिआवडिपदीस्वसुरद्रूमांतें जीमागेणइतरयत्नदिसेम
नातें २८ मातेगुणप्रकृतितेजगदेकराया तुपाहतोसीजनहृदिसजेकराया
जोहाजडाचळनचुंबकसन्नीधानें आतांतयचीकरणेकरुणानिधानें २९ प्र
त्युत्तरेहरीससंमतहेवदोनी देउत्तरेकयोतसेनिजभावदोनी नस्वानुरूपव
रिघानरूपकांभळागे आतांतरूवरीजयावगैलीभल्लागे ३० अशाहीस्त्रीया
देखतीवर्त्तमानी म्हणौनितुशिगोपीमीसाचमानी मनीयेकयेकीसजेगाडवा
टे तिलाअन्यनेउनिनेअन्यवाटे ३१ देवानिअंबाजसीशाल्वराया जालीम
निसीहृतयावराया भावानिमित्तेंहरिभीष्मतितें आणिखदोघीबहूीणीसति
तें ३२ शाल्वासदेखोनिमनोभिवार्त्ता भीष्मंअसीआईकतांचिवार्ता तेत्यागि
लीसांप्रतवर्तमानी स्त्रियाअसाहीमनसाचमानी ३३ देउनिहीअजिविवाहन

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai, Joint project

वामनातें स्त्रीपुरुषजीसरसदेखुनिवामनातें चित्तीमनिकुनरसंगकरीतिये
ते त्यागीभल्लापतनजीस्तवयासयेते ३४ स्त्रियादुष्टकर्मेअसीदोकरीति म्ह
णौनिप्रसंगेअसीलोकरीति हरिबोलसोजांणसोपुर्वमातें वंदोकायसीसाह्य
सर्वोत्तमातें ३५ धरुनियांश्रीपतिपादपद्मा हेबोलीलीबोलसखोलपद्मा त्या
लागुनितिसवंदरुरीतो जोदुःखतिचेअवघेहरीतो ३६ भलिभलीअमृतोंच
घोटहेआयकाया बकूतबकूतरेतितिहेनषायुक्तकाया म्हणउनिरचिलाहो
क्षोभयामानसाचा परिवरसीमखंडाभावमाझ्याचिमाचा ३७ प्रसंन्नमिंति
स्यचितुजलागे घेतातरुजोवरतुजलागी परंतुतेदिधलीस्वकाया जेदेत
सेसर्ववरादीकाया ३८ जेभाग्यवांछितिविरिंचिशतक्रतुतें तेमागतिसकळ
हीविधिशक्रतुतें एकांतभक्तीहृदयावरीवासतितें मोक्षादीसर्वसुखसीहुस
दासतितें ३९ सदाचित्तमुकुंदकेविद्यानदीजे नवेकायआतांतिलाज्ञानदीजे

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai - Joint project of the

स्वयेंबोलतोत्यासजोक्षीप्रसंगे चढेंतोतुवांनासीलायाप्रसंगे ४० अहंपणात्या
गुनितिव्रतत्वा स्त्रीबेपुंन्हाप्रेमपतिव्रतत्वा साध्वीअशादारववीलेमतितें देखो
निमीमांनवलोचतीतें ४१ वाइटऐसेंतुजबोलीलोकी हेआईकेजेलजनान
लोकी मांनिचेंतेनिश्चयदुष्टमोतें नतुनसंभाविसिउत्तमातें ४२ नअधमा
समवोमजमांनिलें जरीबहुतुजन्याअपमांनिलें म्हणुनिनामुनितुंतनमी
पणा स्थितिहिष्टविलसाधिलिआपणा ४३ किमपिहिनलगेमजवेगळें म्ह
णुनिसाधिसीसर्वहीमंगळें समजोनिहीत्यासमनिअसें विषयभोगाचिआ
यीकतेकसे ४४ ज्यासंपदाकरीतिबंधनतेंपतितें त्यामागतीमजहीमुक्तीचि
यापतितें स्वब्रह्मचर्यतपवेचितिजेसकामी. ऐशासहोसुलभहोइलत्यासका
मी ४५ भोगसर्वघडतिपशूदेही त्यातनुनरकशास्त्रवदेही मुक्तीच्यापतिस
त्याविषयातें मागतिनसमतेविषयातें ४६ सेउनियाहीपुरुषोत्तमातें अ

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

131

भाग्यजेमागतिभोगमाते परंतुह्मीशब्दनतुजलागे कीऐकमीचित्स्त्रियतुज
लागे ४७ घरधणितितुवाहेथोरभाग्येंचिवृत्ती धरीयलीचरणीयाजेनिवृत्ती
प्रवृत्ती खळजननकधिहीयासुबुद्धिमलाहे कपटचिमीरवीस्त्रीगोष्टिकेचि
तिलाहे ४८ ह्मणुनितुजसमाननिष्कामिनी जरीतयानवमेदीनयामिनी
तरिचत्यासीतुंझामह्मीमानसे परीमआणिखंनिर्मळमानसे ४९ जेपावले
स्वनगरान्नपतिविवाही तेमानलेमगमगगांबुनदीप्रवाही माझाकयापरी
सतांमजदेवराया केलातुवांपरमयत्नअंबावराया ५० लिखितदेउनियां
द्विजसत्तमा निजरहस्यमलापुरुषोत्तमा लिहुनिधाडीयलाअसीदुसरी
कवणइसीघडेलतुह्मीसरी ५१ हेह्मीअसोझगडीयानतुझास्वभावा म्याजि
किलेभगिनिवत्सळसुरभावा केलेविरूपपरिलेशातुवानमाते वाईटवीग
णियेलेपुरुषोत्तमातें ५२ हेहीअसेंनवरणेंवरआपणातें कोणहीदुजाम्ह

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

रु

१३ (14)

णुनियांकरुनिपणाते केलाविलंबजरिम्यातरीनेमकाय पत्रांतयालिहिय
लासमरहेमकाय ५३ जाच्यापदांबुजरजेशिवमज्जनोते इछितसेप्रियसमस्त
हीमज्जनाते तोतुंप्रसादनतुझाजरीआजलाहे जन्मेश्वतातमरणेंकरणे
मलाहे ५४ गोष्टिसयाप्रत्युपकारकांही दिसेनआंम्हाजगकारकांही उत्तीर्ण
देउनिहीआपणातें नकेंतुझ्याशुभभलेपणाते ५५ हाभावमाझासकळाक
ळाया बोलोनियांदावितसेकळाया धरितुवंप्रत्युपकारकांही आंम्हांदी
सेनाजगकारकांही ५६ नपासबोलेतुझेकविप्रसंगें कीबोलऐसेंसुरतप्रसंगे
अनंतलीलेतहीमाधवाचे सुशीळ[illegible]अगाधवाचे ५७ आंणुनिकोपेंपश्च
मारमाते दाविरतिप्रेमहीमारमाते स्वयेंनिजानंदहीलोकरीति कर्मेकरीजे
विग्रहीकरीति ५८ स्वरतनित्यविरक्तहीतोरसे सहअसाजगदीस्वरतो
रसे करीविलासघरोघरीहीहरी चरितेतस्मरतोअशुभेंहरी ५९ धरिति

15A

हृदयींहा प्रेमसंवाद साधु म्हणउनि अभिधान ग्रंथ हो हेंचि साधु गुणलव
कथीले हे वामनें केशवाचे धरूनि चरण चित्तीं श्रीहृषीकेशवाचे १६० इति
श्रीरुक्मिणीविलास समाप्त ॥श्री॥ ॥श्री॥

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai "

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे

राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)

दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८

Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com